

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Науковий журнал

Випуск 89

Видавничий дім
«Гельветика»
2025

Головний редактор:

Терешкінас Артурас – доктор соціальних наук, професор, професор кафедри соціології Університету імені Вітовта Великого (Каунас, Литовська Республіка)

Члени редакційної колегії:

Байша Кіра Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Херсонського національного технічного університету

Благуна Наталія Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Боровик Людмила Андріївна – кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент Міжнародної кадрової академії, доцент кафедри теорії і методики журналістської творчості Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука

Бочелюк Віталій Йосипович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри Запорізького національного технічного університету

Галацін Катерина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування № 2 Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Козяр Микола Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичної механіки, інженерної графіки та машинознавства Національного університету водного господарства та природокористування

Кочарян Артур Борисович – кандидат педагогічних наук, доцент, радник Міністра освіти і науки України

Кузьменко Ольга Степанівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізико-математичних дисциплін Льотної академії Національного авіаційного університету, старший науковий співробітник Національного центру «Мала академія наук України»

Невмержицька Олена Василівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Пагула Мирослав Вікторович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної та професійної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Пермінова Владислава Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування Чернігівського національного технологічного університету

Пушкарьова Тамара Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України

Шапошникова Ірина Василівна – доктор соціологічних наук, професор, декан соціально-психологічного факультету Херсонського державного університету

Шкабаріна Маргарита Андріївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука

Алісаускіене Мілда – доктор соціальних наук, професор, завідувач кафедри соціології Університету імені Вітовта Великого (Каунас, Литовська Республіка)

Гражієне Віталія – доктор педагогічних наук, завідувач відділу якості освіти Вільнюської академії мистецтв (Вільнюс, Литовська Республіка)

Конрад Яновський – PhD, ректор Економіко-гуманітарного університету у Варшаві (Варшава, Республіка Польща)

Електронна сторінка видання – www.innovpedagogy.od.ua

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Вченою радою Причорноморського науково-дослідного інституту
економіки та інновацій (протокол № 11 від 24.11.2025 року)

**Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»)
у галузі педагогічних наук (A1 – Освітні науки, A2 – Дошкільна освіта,
A3 – Початкова освіта, A4 – Середня освіта (за предметними спеціальностями),
A5 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), A6 – Спеціальна освіта (за спеціалізаціями))
відповідно до Наказу МОН України від 14.05.2020 № 627 (додаток 2)**

**Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)**

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа: Рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення № 1552 від 09.05.2024 року
(Ідентифікатор медіа R30-04409)

Суб'єкт у сфері друкованих медіа: Приватна установа «Причорноморський науково-дослідний інститут
економіки та інновацій» (вул. Інглезі, буд. 6/1, оф. 135, м. Одеса, 65101, info@iei.od.ua,
тел. +38 (093) 120-27-72)

Мови видання: українська, англійська, польська, німецька, французька.

Міжнародний цифровий ідентифікатор журналу: <https://doi.org/10.32782/2663-6085>

ISSN 2663-6085

© ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій», 2025

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ**Надім'янова Т.В., Мацигін В.С.**

ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПІДГОТОВКИ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА.....13

РОЗДІЛ 2. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ (З ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ)**Воловик Л.М., Ковальська К.В., Водяний О.М., Бондаренко Р.І.**ЕКОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ СВІТУ
У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ «ГЕОГРАФІЯ: РЕГІОНИ ТА КРАЇНИ».....17**Драч Т.Л.**ПІДГОТОВКА ДО ЗМАГАНЬ З ПОВІТРЯНОЇ АКРОБАТИКИ
ТА ПІЛОННОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ..... 23**Зелінська О.Ю., Тищенко Т.М.**ОСОБЛИВОСТІ АДАПТУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ
З ТЕМИ «СИНОНІМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ» ДЛЯ УЧНІВ З ОПП..... 27**Іванова О.В.**ПЕДАГОГІЧНА МОДЕЛЬ ВИХОВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ
ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ.....32**Ірхіна Ю.В.**ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «МУЛЬТИМОДАЛЬНИЙ ПІДХІД»
У МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ГАЛУЗІ ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ.....36**Ковальська К.В., Воловик Л.М., Водяний О.М.**ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПРОЦЕСІ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ (НА ПРИКЛАДІ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ).....40**Мелешченко О.О., Олійник Н.А.**НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ РІВНЯ В2 РОЗПІЗНАВАННЮ ДИСКУРСИВНИХ СТРАТЕГІЙ
У АНГЛОМОВНОМУ ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ (НА ПРИКЛАДІ ПЛАТФОРМИ X)44**Пономаренко Н.М., Смулякова М.К.**

ІДІОМИ ЯК ВИКЛИК І РЕСУРС У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....51

Спичак Т.С., Токило Т.С.ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ
«УПРАВЛІННЯ СУДНОВИМИ ТЕХНІЧНИМИ СИСТЕМАМИ І КОМПЛЕКСАМИ»
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ.....56**Суслов Р.В.**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ
У МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ЗДАТНОСТІ
ЗАСТОСОВУВАТИ ЗАСОБИ РАДІОЕЛЕКТРОННОЇ БОРОТЬБИ.....65**Хромова В.С., Панфілова О.А.**ПОЄДНАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ
НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ.....71**Яцюк С.М.**ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ ЗЗСО
В РОЗРІЗІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНФОРМАТИКИ.....75**РОЗДІЛ 3. КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА****Нечитайло С.В.**КЛЮЧОВІ НАПРЯМИ ОСВІТИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ НА УРОКАХ
МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....79

РОЗДІЛ 4. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Авдєєва С.О., Мінакова І.В., Швець І.В.

СКЛАДОВІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ТРЕНІНГУ «МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ
ЗДОРОВОЇ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ».....83

Базилівська К.В., Тітова О.А.

ОБҐРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ІЗ АГРОІНЖЕНЕРІЇ88

Боровик І.О., Коваль Б.М.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИДІВ ПІДГОТОВКИ
ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....94

Бубній С.М.

КОМПЛЕКС ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РЕАЛІЗАЦІЇ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ
ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА «ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ».....100

Волкова І.В., Пухальська Г.А.

ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ.....103

Гетманенко Л.М.

СУЧАСНИЙ ВЧИТЕЛЬ МАТЕМАТИКИ – ДОСЛІДНИК, КОМПЕТЕНТІСНИЙ ВИМІР.....107

Hnatyk K.B., Fodor K.Y., Molnar Y.R.

PEDAGOGICAL AND OTHER ASPECTS IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION.....113

Головачук В.В., Первухіна С.М.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІТНЕС-ПРОГРАМ ДЛЯ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ФІТНЕСУ
СЕРЕД ЖІНОК ЗРІЛОГО ВІКУ.....117

Голопич І.М.

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
МЕТОДОЛОГІЯ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ.....122

Горбунова К.М., Улітіна К.А.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО
НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....127

Грибеник О.І.

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
СТУДЕНТАМИ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....131

Драпей І.М.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ФАХІВЦЯ ТА ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ГАЛУЗІ «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ТА СОЦІАЛЬНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»: СИСТЕМАТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ.....135

Капінус О.С., Кузик І.Б.

ПРОФЕСІЙНА ВІЙСЬКОВА ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА ТАКТИЧНОГО РІВНЯ.....142

Капустіна О.І.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ГАЛУЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ.....147

Ковальська В.С., Старков К.І.

РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕФЛЕКСІЇ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ
У ПРОЦЕСІ ЦИФРОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....152

Ковальчук І.С., Гайдай І.О., Суховецька С.В., Левківська К.В.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ
ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «АНГЛІЙСЬКА МОВА ТА ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА».....157

Корнєшук В.В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МЕЖАХ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА НАДІЙНІСТЬ ПЕРСОНАЛУ СОЦІОНОМІЧНОЇ СФЕРИ».....	163
Короляничук А.В. ФУТБОЛ В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ОБ'ЄКТИВНІ ПРИЧИНИ ЙОГО ВИНЯТКОВOSTІ І ПОПУЛЯРНOSTІ.....	167
Крамаренко А.П. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-АГРАРІЇВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ.....	173
Левко М.І., Нанівський Р.А. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ РОЗУМІННЯ ВИМОГ ТЕСТУ STANAG 6001 НА АКАДЕМІЧНУ МОТИВАЦІЮ КУРСАНТІВ І СЛУХАЧІВ КУРСІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	178
Луцишин Р.О. КЛЮЧОВІ МЕТОДИЧНІ ІДЕЇ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗВО ДО ЗАСТОСУВАННЯ АДАПТИВНИХ СИСТЕМ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	183
Негреску О.М. АКТАНТНА МОДЕЛЬ ГРЕЙМАСА-ЮБЕРСФЕЛЬД ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-РЕЖИСЕРІВ.....	187
Ольшанський Д.В., Кисельова І.І., Терещук М.О. ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	194
Onyschuk I.Yu., Hryhorash V.S. TEACHING DIPLOMATIC CORRESPONDENCE TRANSLATION THROUGH THE FLIPPED CLASSROOM: A CASE STUDY OF INTERNATIONAL RELATIONS STUDENTS.....	199
Осадець М.М., Петричук П.А. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ МОТИВАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ СЕКЦІЙНОЇ СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ: ОБҐРУНТУВАННЯ ФЕНОМЕНУ ПОПУЛЯРНOSTІ ФУТБОЛУ.....	203
Палагнюк Т.В., Ківерник О.В. ПРИЧИНИ ПОПУЛЯРНOSTІ ВОЛЕЙБОЛУ ТА МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО ЗАНЯТЬ У СЕКЦІЇ ВОЛЕЙБОЛУ (НА БАЗІ ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА).....	208
Пристінський Р.В. ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОДУКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ДИСЦИПЛІНИ «РОЗВІДКА ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ СПРОТИВ»	212
Сердюк Г.А. МОДЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НАУКОВОМУ ЛІЦЕЇ НА І ЕТАПІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ПРОЄКТУ НУШ.....	216
Сидоренко Л.В., Лашта Р.Б. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЯК СКЛАДОВОЇ КУЛЬТУРНОЇ РЕКРЕАЦІЇ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ.....	222
Сопіга В.Б., Гаврищак Г.Р., Уруський А.В., Бочар І.Й. ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ.....	228
Спасібухов Н.І. ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ РОЛЬОВОЇ ГРИ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ЮРИСТІВ.....	234

Стукало О.А.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ
ФАХІВЦІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ..... 240

Токило Т.С., Спичак Т.С.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ..... 244

Чепель М.О., Данилюк І.М.

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ КУРСАНТІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ
З ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ 248

Чиж С.Г.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА МОРСЬКОМУ
ТА ВНУТРІШНЬОМУ ВОДНОМУ ТРАНСПОРТІ 252

Chuienko V.L.

ENHANCING STUDENTS' EMOTIONAL INTELLIGENCE
THROUGH FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION..... 256

Шемчук В.А.

МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ
У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 261

РОЗДІЛ 5. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Бокша Н.І.

ЗНАЧЕННЯ СИСТЕМИ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ
СТАРШОКЛАСНИКІВ ЗІ СТАТУСОМ ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНОЇ ОСОБИ..... 267

Гончаренко О.В., Іонова І.М., Поляничко А.О.

ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНИХ ДЕТЕРМІНАНТ ЗДОРОВ'Я ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК
У МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ..... 272

Мяло В.М., Данильченко О.А., Василенко Л.А.

РОЛЬ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ФОРМУВАННІ АКТИВНОЇ
ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ..... 276

Парфанович А.Я.

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ДІАГНОСТИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ У ДІЯЛЬНОСТІ ПРАКТИЧНОГО
ПСИХОЛОГА І СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ..... 282

РОЗДІЛ 6. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Brovko K., Skenderi L.

USING INTERNET MEMES TO DEVELOP UNIVERSITY STUDENTS' COGNITIVE
ORIENTATION IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING..... 287

Марчук Д.В., Марчук В.М., Бабюк С.М., Юрчишин Ю.В.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ТА КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ
ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ
З ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ..... 291

Маценко Л.М.,

НАСТАВНИЦТВО В СИСТЕМІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗАКЛАДІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ..... 298

РОЗДІЛ 7. ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Курчатова А.В.

РОЛЬ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА БАТЬКІВ У НАВЧАННІ ДІТЕЙ ФІНАНСОВОЇ
ГРАМОТНОСТІ: СІМЕЙНИЙ БЮДЖЕТ, БАЖАННЯ ТА ПОТРЕБИ..... 303

Шапаренко Х.А., Сирова Ю.В., Пивоваренко М.С. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	308
---	------------

РОЗДІЛ 8. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Ємельянова Д.В. ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ.....	312
Лящук Д.В., Федчишин О.М. ВІРТУАЛЬНІ ЛАБОРАТОРІЇ ТА РЕАЛЬНІ ПРАКТИКУМИ: СИНЕРГІЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ STEM-ОСВІТИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	317
Мельник Л.В., Майданик О.В. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	321
Міщенко О.А. ВИКЛИКИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	326
Мовчан М.О. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ ДО ПРОГРАМУВАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	330
Соколюк О.М. ЗМІСТОВИЙ АСПЕКТ МЕТОДИКИ ВИКОРИСТАННЯ ІМЕРСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	338

ІДІОМИ ЯК ВИКЛИК І РЕСУРС У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

IDIOMS AS A CHALLENGE AND RESOURCE IN THE PROCESS OF LEARNING ENGLISH

У статті здійснено комплексний аналіз двоїстої природи ідіоматичних виразів у процесі вивчення англійської мови як іноземної. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування ролі ідіом як педагогічного виклику та як лінгвокультурного ресурсу для формування соціокультурної компетентності учнів.

Автори наукової праці детально аналізують сутнісну характеристику ідіом, зокрема їхню семантичну непрозорість, культурну зумовленість та фіксовану структуру. Ці ключові аспекти створюють низку когнітивних, культурних та психологічних бар'єрів для учнів у процесі опанування ідіоматики. Семантична непрозорість унеможливорює буквальний переклад та виведення значення з окремих компонентів виразу. Культурна детермінованість вимагає глибоких фонових знань про історичні події, традиції та побутові реалії країни, мова якої вивчається. Структурна фіксованість ідіом обмежує можливості їхньої трансформації та вимагає точного відтворення лексичного складу та граматичної форми у мовленні.

У статті систематизовано ключові труднощі, з якими стикаються учні в процесі вивчення ідіоматичних виразів, що включають проблеми з інтерпретацією значення через когнітивний дисонанс між очікуваним буквальним сенсом та реальним ідіоматичним значенням, труднощі з доречним використанням ідіом у непередбаченому спонтанному мовленні, складність запам'ятовування великої кількості виразів та їх точного відтворення у правильній формі, а також психологічний страх допуститися помилок, який часто призводить до свідомого уникнення вживання ідіом у мовленні. Аналіз сучасних наукових праць та методичних розробок дозволив вивчити та представити найефективніші педагогічні стратегії. Серед них виділяються контекстуалізація як наріжний камінь успішного опанування ідіом через їх вивчення у розширеному словесному контексті, інтерактивні наративно-діяльнісні методи, що включають сторітелінг, гейміфікацію та рольові ігри для активного залучення учнів у комунікативну практику, візуалізація через використання графічних образів, анімацій та коміксів для створення міцних ментальних асоціацій, когнітивно-орієнтовані підходи з аналізом метафоричної основи та етимології ідіом для усвідомлення їхньої логіки, а також використання автентичних матеріалів, зокрема фрагментів фільмів, пісень та медіатекстів, для демонстрації функціонування ідіом у реальному мовленні.

Сформульовано практичні рекомендації для викладачів щодо залучення ідіоматики у навчальний процес з обов'язковим урахуванням рівня мовної підготовки учнів, створення психологічно безпечного середовища для мовних експериментів та заохочення до активного використання ідіом поза межами аудиторії.

Ключові слова: ідіома, ідіоматичний вираз, соціокультурна компетенція, педаго-

гічні стратегії, вивчення англійської мови, методи викладання, інтерактивні методи.

The article presents a comprehensive analysis of the dual nature of idiomatic expressions in the process of learning English as a foreign language. The aim of the study is to provide a theoretical justification of the role of idioms both as a pedagogical challenge and as a linguocultural resource for developing students' sociocultural competence.

The authors examine the essential characteristics of idioms including their semantic opacity, cultural basis, and fixed structure. Their key characteristics create a range of cognitive, cultural, and psychological barriers for learners in the process of mastering idiomatic language. Semantic opacity makes literal translation and meaning deduction from individual components impossible. Culturally determined basis of idioms requires deep background knowledge of historical events, traditions, and everyday realities of the target language community. Structural fixedness limits the possibility of transforming idioms and demands accurate reproduction of their lexical composition and grammatical form in speech. The article systematizes the main difficulties students encounter when learning idiomatic expressions. These include problems with interpreting meaning due to cognitive dissonance between the expected literal sense and the actual idiomatic meaning, challenges related to the appropriate use of idioms in spontaneous unprepared speech, difficulty memorizing numerous expressions and reproducing them in the correct form, as well as the psychological fear of making mistakes, which often leads to the deliberate avoidance of idioms in communication.

The analysis of current scholarly works and methodological developments made it possible to identify and present the most effective teaching strategies, which include contextualization as a cornerstone of successful idiom acquisition through learning expressions within an expanded semantic context; interactive narrative-based methods, including storytelling, gamification, and role-playing activities that engage learners in active communicative practice; visualization through graphic images, animations, and comics to create strong mental associations; cognitive-oriented approaches involving the analysis of the metaphorical foundation and etymology of idioms to reveal their underlying logic; as well as the use of authentic materials such as film excerpts, songs, and media texts to demonstrate idioms functioning in real-life discourse.

The author of the article also offers practical recommendations for teachers for incorporating idiomatic language into the learning process, which presupposes careful consideration of students' language proficiency, the creation of a psychologically safe environment for linguistic experimentation, and encouragement to use idioms outside the classroom.

Key words: idiom, idiomatic expression, sociocultural competence, teaching strategies, English language learning, teaching methods, interactive methods.

УДК 81'373.72:811.111

DOI <https://doi.org/10.32782/ip/89.9>

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Пономаренко Н.М.,

orcid.org/0000-0002-2765-8211

ст. викладач кафедри прикладної лінгвістики

Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова

Смулякова М.К.,

orcid.org/0000-0001-9998-9346

ст. викладач кафедри мовної підготовки Національного університету

кораблебудування імені адмірала Макарова

Постановка проблеми. Досягнення високого рівня володіння іноземною мовою, що наближений до рівня носія (native-like fluency), є комплексним завданням, що виходить далеко за межі опанування словникового запасу та граматичних правил. Глибоке розуміння мови передбачає здатність осягнути її культурний код, одним із найяскравіших проявів якого є ідіоматика. Ідіоми, або фразеологізми, є невід'ємною частиною живої комунікації. Вона збагачує мовлення, насичує його виразністю, емоційністю та культурними конотаціями. Як зазначають провідні дослідники, ідіоми є не просто прикрасою мовлення, орнаментом, вони є фундаментальним елементом мовної майстерності. На думку вчених, ідіоми збагачують комунікацію яскравими, культурно насиченими смислами, які виходять за межі буквальних значень [15; 16]. Саме тому, вивчення цих одиниць є ключовою передумовою опанування мовою для тих, хто прагне говорити англійською на високому рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема вивчення та викладання ідіом активно досліджується у вітчизняній та світовій лінгводидактиці. Науковці, такі як В. Лаврухіна [1], Т. Купер (Cooper T.C.) [7], та Дж. Ліонтас (Liontas J.I.) [13] приділяють значну увагу аналізу труднощів, з якими стикаються учні, та розробці ефективних методик викладання. Дослідження підтверджують тісний зв'язок між рівнем володіння ідіоматикою та загальною мовною і, що особливо важливо, соціокультурною компетенцією. Праці таких вчених, як Е. Рахмталла (Rahmtallah E.A.) [20], М. Альгайсоні (Alhaysony M.H.) [3] та С. Орфан (Orfan S.N.) [17], детально класифікують та описують виклики, що виникають через непрозорість значення ідіом, культурні бар'єри та психологічні аспекти їхнього засвоєння. Наукові розробки А. Зарей (Zarei A.A.) [23] та Ф. Асл (Asl F.M.) [4] доводять переваги інтерактивних, контекстуальних та когнітивних підходів до вивчення ідіоматичних виразів над традиційним механічним заучуванням.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість досліджень, присвячених окремим аспектам проблеми (аналіз труднощів, опис конкретних методів викладання тощо), у науковій літературі бракує комплексного аналізу, який би розглядав ідіоми одночасно як виклик і як ресурс у процесі навчання. Часто ці два аспекти розглядаються ізольовано, що не дозволяє вибудувати цілісну стратегію їхнього включення в навчальний процес. Отже, існує нагальна потреба в аналізі та систематизації найефективніших методичних підходів, які б дозволили не просто подолати труднощі, а трансформувати їх у можливості для глибшого й усвідомленого опанування мови та культури.

Метою статті є теоретичне обґрунтування двоїстої природи ідіом в англійській мові як

педагогічного виклику та лінгвокультурного ресурсу, а також систематизація та аналіз ефективних дидактичних підходів до їх вивчення, які спрямовані на формування високого рівня мовленнєвої та соціокультурної компетентності учнів.

Виклад основного матеріалу.

Визначення та ключові характеристики ідіом. Розуміння сутності ідіом полягає в усвідомленні того, що вони є не просто «прикрасами» чи факультативними елементами мовлення. Ідіоми вважаються ключовим компонентом мови оскільки вони, мов дзеркало, відображають менталітет, історію, традиції та культурні цінності нації. Ці сталі вирази є концентрованим втіленням народного духу. Їхнє опанування відкриває шлях до глибинного розуміння культури іноземної мови.

Аналіз визначень, дібраних з провідних лексикографічних джерел, таких як Cambridge Dictionary [6], Merriam-Webster [14] та Oxford English Dictionary [18], дозволяє нам сформулювати узагальнене визначення ідіоми. Це стійке, незмінне словосполучення, загальне значення якого не виводиться зі значень його окремих компонентів і є культурно та історично зумовленим.

На основі аналізу наукових праць можна виділити три ключові характеристики ідіом, а саме, непрозорість значення, культурна обумовленість, фіксована структура.

Непрозорість значення – це фундаментальна властивість ідіоми. Її смисл є цілісним і не дорівнює сумі значень слів, що її утворюють. Спроба дослівного перекладу таких виразів призводить до абсурдних або комічних результатів. Класичними прикладами є “kick the bucket” («померти») чи “spill the beans” («розкрити секрет»). Ця семантична непрозорість є головним когнітивним викликом для студентів.

Щодо культурної обумовленості, ідіоми є носіями унікальної культурної інформації. Як влучно зазначає Дж. Райт (J. Wright) [22], ідіоматична система мови є тією сферою, що найтісніше пов'язана з культурою. Джерелом виникнення ідіом часто є історичні події, традиції, література чи навіть побутові реалії минулого. Наприклад, походження виразу “raining cats and dogs” («лльє як з відра») пов'язують із середньовічною Англією, де сильні зливи змивали з вулиць мертвих тварин, що створювало відповідне враження. Розуміння таких виразів вимагає не лише лінгвістичних, а й фонових культурних знань.

Більшість ідіом мають стійку, закріплену граматичну структуру та лексичний склад, які не допускають значних змін. Як зазначає В.Л. Лаврухіна [1, с. 139], наприклад, вираз “to sit on the fence” («займати вичікувальну позицію») не може бути трансформований структурно чи змінювати свій лексичний склад, оскільки це зруйнує його ідіоматичне значення. Будь-які зміни, такі як заміна

слова, зміна порядку слів чи граматичної форми позбавляють вираз його унікального сенсу.

Незважаючи на труднощі, пов'язані з вивченням ідіом, вони є надзвичайно важливим ресурсом для учнів, які прагнуть досягти високого рівня володіння мовою. Отже, вони корисні не тільки для поповнення словникового запасу. Ідіоматика іноземної мови є інструментом досягнення автентичності мовлення, формування соціокультурної компетентності, збагачення лексичного запасу та пам'яті студентів.

Використання ідіом робить мовлення більш природним, живим та виразним, наближаючи його до мовлення носіїв мови. Як підкреслюють вчені, опанування ідіоматичних виразів є вирішальним засобом для досягнення ефективної комунікації [21, с. 77]. Лаврухіна зазначає, що ідіоми є своєрідним ключем до розуміння менталітету та світосприйняття іншого народу. Завдяки їм студенти занурюються в культурний контекст, вивчають історію, традиції та соціальні норми, що закладені в основі сталого виразу [1, с. 141]. Ідіоми є яскравим, образним та цікавим навчальним матеріалом. Завдяки своїй образності, метафоричності та здатності викликати емоції, вони легше запам'ятовуються, ніж абстрактна лексика, що робить процес навчання більш захопливим та менш монотонним [22].

Таким чином, притаманна структурна стійкість і культурне забарвлення є саме тими рисами, що роблять ідіоми водночас і значною педагогічною перешкодою, і неперевершеним ресурсом для занурення у культуру країни, мова якої вивчається. Розуміння цієї двоїстої природи є першим кроком до розробки ефективних стратегій їх вивчення, що дозволяє перейти від сприйняття ідіом як перешкоди до усвідомлення їхнього потенціалу у навчальному процесі. Далі ми проаналізуємо конкретні труднощі, які виникають в учнів на цьому шляху. Аналіз труднощів є діагностичним етапом, що передуює пошуку дидактичних рішень.

Аналіз ключових труднощів. На основі результатів сучасних досліджень (Rahmtallah, 2024 [20]; Alhaysony, 2017 [3]; Orfan, 2020 [17]) можна виділити кілька основних категорій труднощів, з якими стикаються учні, що вивчають англійську мову як іноземну (EFL learners), а саме – когнітивні та лінгвістичні виклики, культурні бар'єри, проблеми запам'ятовування та відтворення, психологічні аспекти. тощо.

Основною проблемою з когнітивної точки зору є семантична непрозорість ідіом. Студенти, які є звиклими аналізувати речення, розкладаючи їх на окремі слова, стикаються з так званим «когнітивним дисонансом», коли ця стратегія виявляється неефективною. Спроби дослівного перекладу сталого виразу або виведення значення із значення його компонентів призводять до повного нерозуміння та семантичних помилок. Відмінності

у граматичній структурі та лексичній сполучуваності ідіом порівняно з рідною мовою учня створюють додаткові труднощі.

Щодо культурних бар'єрів, дослідники зазначають, що ідіоми тісно пов'язані з культурою та історією народу, які часто є невідомими для учнів, що вивчають іноземну мову. Відсутність фонових знань про реалії, традиції чи події, що лежать в основі виникнення ідіоми, робить її значення незрозумілим і невмотивованим. У дослідженні Е. Рахмталлах (Rahmtallah E.A.) студенти прямо вказували на культурні відмінності як на одну з головних перешкод у вивченні ідіом. На думку вченого, ідіома часто сприймається як довільний набір слів якщо у студентів немає розуміння її культурного підґрунтя [20, с. 25].

Величезна кількість ідіом в англійській мові ускладнює їх опанування. Хоча, згідно із зазначеним вище дослідженням [20], студенти не зазначали просте механічне запам'ятовування як значну проблему (середній бал 3.00, що відповідає нейтральній позиції), більш складним завданням є активне відтворення ідіоми у спонтанному мовленні. Респонденти підтвердили, що пригадати ідіому в її правильній структурній та лексичній формулі під час спонтанної розмови чи письма є складним завданням (середній бал 3.26). Це свідчить про розрив між пасивним знанням сталих виразів та їхнім активним використанням.

Важливим, але часто недооціненим фактором є страх неправильного вживання ідіом. Аналіз свідчить, що цей психологічний бар'єр може бути навіть більш значущим, ніж когнітивні труднощі, оскільки він блокує саму спробу використання ідіом. Студенти вагаються вживати їх у своєму мовленні, тому що побоюються здатися смішними чи бути неправильно зрозумілими, що призводить до свідомого уникнення ідіоматики [20, с. 26]. Усі ці проблеми змушують педагогів переглянути навчальні пріоритети, що ставлять на перше місце створення психологічно безпечного середовища для мовних та мовленнєвих експериментів.

Традиційні методики, які здебільшого покладаються на заучування списків ідіом з їхніми перекладами чи визначеннями, продемонстрували низьку ефективність у процесі навчання. Цей підхід вивчення ідіом поза контекстом ігнорує всі вищезгадані труднощі. Дослідження Ф. Асл (Asl F.M.) [4] переконливо доводить, що навчання ідіом у відриві від контексту (наприклад, у вигляді списків «ідіома-визначення») дає значно гірші результати для запам'ятовування та розуміння, ніж навчання навіть у мінімальному, а тим більше – у розширеному контексті.

Більше того, самі студенти часто вказують на неефективність методів, що застосовуються в їхніх навчальних закладах, і висловлюють бажання мати інтерактивніші та практично орієнтовані заняття

[20, с. 27]. Такі зауваження опитаних респондентів свідчать про розрив між потребами учнів та існуючими педагогічними практиками. Таким чином, багатогранна природа цих викликів вимагає настільки ж багатогранної педагогічної відповіді, яка розглядається далі у нашій науковій розвідці.

Сучасні стратегії та методики викладання ідіом. Сучасний етап викладання англійської мови як іноземної пропонує широкий вибір інструментів, які дозволяють перетворити складність ідіом на захопливий та високоефективний елемент навчання. Замість того, щоб розглядати ідіоми як перешкоду, новітні інноваційні підходи використовують її образність та культурну насиченість для підвищення мотивації та глибшого занурення в мову та культуру народу-носія.

Контекст є наріжним каменем успішного опанування ідіом. Навчання ідіом у розширеному контексті, наприклад, у коротких історіях, є значно ефективнішим, ніж у обмеженому контексті чи тим більше у деконтекстуалізованій формі [4]. Контекст виконує кілька ключових функцій, а саме – він полегшує розуміння, демонструє доречність вживання та, що найважливіше, сприяє довготривалому запам'ятовуванню, створюючи міцніші асоціативні зв'язки в пам'яті.

Наративно-діяльнісні методи спрямовані на активне залучення ідіом у розмовну практику, що сприяє подоланню психологічних бар'єрів і розвитку навичок продуктивного мовлення. Ці методи включають сторітелінг та рольові ігри і діалоги.

Метод сторітелінгу (Storytelling) є одним з найдієвіших інструментів. А. Зарей (Zarei A.A.) демонструє високу ефективність цього методу не лише для розуміння, а й для активного відтворення ідіом у мовленні у своєму дослідженні [23, с. 218]. Створення власної історії змушує учня не просто запам'ятати вираз, а й вписати його в загальну смислову картину матеріалу для вивчення, що сприяє його глибокому засвоєнню.

Рольові ігри та діалоги дозволяють практикувати використання ідіом у ситуаціях, наближених до реального життя. За допомогою розігрування діалогів на задану тему (наприклад, співбесіда, розв'язання конфлікту, відвідування лікаря, здійснення покупок тощо), учні навчаються коректно та доречно вживати певні ідіоми. Це сприяє їх природній інтеграції у спонтанне мовлення [1; 9].

Методи когнітивно-сенсорного задіюють різні способи, якими ми сприймаємо і обробляємо інформацію, завдяки чому процес запам'ятовування стає більш ефективним та захопливим. Ці методи залучають візуалізацію, гейміфікацію, автентичні матеріали.

Візуалізація або використання візуальних засобів (анімаційних кліпів, коміксів, малюнків) допомагає створити ментальні образи, які, на думку М. Гегарті (Hegarty M.), значно полегшують

запам'ятовування [11]. Наприклад, для раніше згаданої нами ідіоми “raining cats and dogs”, вчитель може продемонструвати учням картинку з буквальним дощем із тварин поруч із зображенням сильної зливи. А. Зарей (Zarei A.A.) підтверджує, що візуалізація, поряд зі сторітелінгом, є значно ефективнішою для продуктивного використання ідіом, ніж їхній лексичний аналіз [23].

Гейміфікація, а саме використання ігор (напр., “Idiom Bingo”, “Charades”, словесні пазли) перетворюють навчання на захопливе змагання, знімають напругу та стимулюють активну участь. Хоча вони можуть бути менш ефективними для розвитку навичок відтворення порівняно зі сторітелінгом, їхня роль у підвищенні мотивації та залученості є незаперечною на думку низки дослідників [8; 23].

Занурення студентів у реальне мовне середовище через використання автентичних матеріалів – аналіз текстів пісень, фрагментів з фільмів чи новинних статей є надзвичайно важливим для розуміння того, як ідіоми функціонують у живому мовленні. Як показує А. Пурнамасарі (Purnamasari A.V.), пісні є чудовим і мотивуючим матеріалом для цієї мети [19].

Когнітивно-орієнтовані підходи спрямовані не на механічне заучування, а на глибоке розуміння логіки, що лежить в основі ідіоми. Ці підходи включають аналіз метафоричної основи та етимологічний аналіз сталого виразу.

Багато ідіом базуються на концептуальних метафорах. Розуміння цих метафор допомагає усвідомити, чому саме такий вираз має таке значення [10; 12]. Окрім цього, дослідження походження ідіоми часто розкриває цікаву історію, що робить вираз логічним і легким для запам'ятовування [5]. Наприклад, пояснення, що ідіома “show you the ropes” («ввести в курс справи») походить з морської справи, де досвідчені моряки вчили новачків керувати вітрилами за допомогою канатів (ropes), робить її значення прозорим і незабутнім [2, с. 285].

Ефективність викладання ідіом залежить від відповідності методів рівню володіння мовою. Для початківців, вчителю слід обирати прості, поширені ідіоми з прозорою метафорою (напр., “a piece of cake”). Основний акцент тут потрібно робити на розпізнаванні та розумінні в простому контексті. Просунутим учням можна вводити для вивчення менш частотні, стилістично забарвлені ідіоми. Їм пропонується аналізувати аспекти їх вживання, порівнювати синонімічні ідіоматичні вирази, обговорювати їхнє культурне підґрунтя, вживати у власному підготованому та спонтанному мовленні [9].

Таким чином, комбінація контекстуальних, інтерактивних, когнітивних та адаптованих до рівня студентів підходів дозволяє перетворити ідіоматику з перешкоди на значущий інструмент розвитку мовної особистості, що володіє не лише знаннями, а й глибоким відчуттям мови.

Висновки. Проведений аналіз підтвердив тезу про двоїсту природу ідіом у процесі вивчення англійської мови. З одного боку, вони є істотним педагогічним викликом, що зумовлений низкою когнітивних, культурних та психологічних бар'єрів. З іншого боку, ідіоми – це безцінний лінгвокультурний ресурс, опанування якого виводить володіння мовою на якісно новий рівень автентичності та соціокультурної обізнаності.

Ефективне викладання ідіоматики вимагає відходу від підходу, що розглядає ідіоми як окремі лексичні одиниці для запам'ятовування, до соціокогнітивного, контекстно-вбудованого підходу, де ідіоми засвоюються через культурний досвід. Такі стратегії як контекстуалізація, наративно-діяльнісні методи, когнітивно-сенсорне залучення та когнітивний аналіз, є компонентами саме такої цілісної та ефективної системи. Вони дозволяють не просто подолати труднощі, а й перетворити вивчення ідіом на результативний інструмент розвитку мовної та культурної свідомості учнів.

На основі проведеного аналізу можна сформулювати такі рекомендації для викладачів англійської мови: інтегрування ідіом в навчальний процес через автентичні тексти, історії, діалоги та реальні комунікативні ситуації; активне застосування сторітелінгу та рольових ігор; пояснення історичного та культурного походження ідіом; заохочення студентів до експериментів з ідіомами та не боятися помилок; мотивування студентів використовувати ідіоми поза межами аудиторії через заохочення їх шукати ідіоми у фільмах, піснях, медіа та використовувати їх у неформальному спілкуванні.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Лаврухіна В. Л. Використання фразеологічних одиниць у викладанні англійської мови як один з аспектів формування соціокультурної компетенції. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2021. № 47, т. 1. С. 138–142.
2. Akhter S., Shaheen M., Qureshi A. H., Tanveer B. Towards the Description of English Idioms for EFL Learners from Learning and Teaching Perspective. *Revista Argentina de Clínica Psicológica*. 2020. Vol. XXIX, No. 3. P. 285–291.
3. Alhaysony M. H. Strategies and difficulties of understanding English idioms: A case study of Saudi University EFL students. *International Journal of English Linguistics*. 2017. Vol. 7, No. 3. P. 70–84.
4. Asl F. M. The Impact of Context on Learning Idioms in EFL Classes. *MEXTESOL Journal*. 2013. Vol. 37, No. 1. P. 1–12.
5. Baleghizadeh S. The effect of etymology elaboration on EFL learners' comprehension and retention of idioms. *3L: Language, Linguistics, Literature*. 2012. Vol. 18, No. 1. P. 235–247.
6. *Cambridge Dictionary*. URL: <https://dictionary.cambridge.org>
7. Cooper T. C. Processing of idioms by L2 learners of English. *TESOL Quarterly*. 1999. Vol. 33, No. 2. P. 233–262.
8. Derakhshan A., Davoodi Khatir E. The effects of using games on English vocabulary learning. *Journal of Applied Linguistics and Language Research*. 2015. Vol. 2, No. 3. P. 39–47.
9. EFLCafe.net. Essential Techniques for Teaching Idioms in EFL/ESL Classes. 2024. URL: <https://eflcafe.net/essential-techniques-for-teaching-idioms-in-efl-esl-classes/>
10. Guo Y. Teaching English Idioms to Chinese EFL Learners: A Cognitive Linguistic Perspective. *English Language Teaching*. 2019. Vol. 12, No. 5. P. 145–155.
11. Hegarty M. Dynamic visualizations and learning: Getting to difficult questions. *Learning and Instruction*. 2004. Vol. 14. P. 343–351.
12. Hung B. P. A Cognitive Linguistic Approach to Teaching English Idioms to EFL Students: Experimental Results. *3L: Southeast Asian Journal of English Language Studies*. 2019. Vol. 25, No. 2. P. 131–147.
13. Lontas J. I. That's all Greek to me! The comprehension and interpretation of Modern Greek phrasal idioms. *The Reading Matrix*. 2001. Vol. 1, No. 1. P. 1–31.
14. *Merriam-Webster Dictionary*. URL: <https://www.merriam-webster.com>
15. Nation P., Meara P. Vocabulary. In: Schmitt N. (ed.). *An Introduction to Applied Linguistics*. London: Arnold, 2002. P. 35–54.
16. Nunan D. *Practical English Language Teaching*. New York: McGraw Hill, 2003. 342 p.
17. Orfan S. N. Afghan EFL students' difficulties and strategies in learning and understanding English idioms. *Cogent Arts & Humanities*. 2020. Vol. 7, No. 1.
18. *Oxford English Dictionary*. URL: <https://www.oed.com>
19. Purnamasari A. V. Teaching English Idioms to EFL Students through Songs. *Pengembangan Pendidikan*. 2009. Vol. 6, No. 2. P. 156–164.
20. Rahmtallah E. A. E. EFL Learners' Comprehension of English Idioms at the University Level. *Journal of Education and Practice*. 2024. Vol. 15, No. 6. P. 24–33.
21. Ta'amneh M. A. A. Strategies and Difficulties of Learning English Idioms Among University Students. *Journal of Education and Practice*. 2021. Vol. 12, No. 23. P. 76–84.
22. Wright J. *Idioms Organiser: Organised by metaphor, topic, and keyword*. Language Teaching Publications, 1999. 296 p.
23. Zarei A. A. L2 Idioms: On the Effectiveness of Teaching Techniques. *Teaching English Language*. 2020. Vol. 14, No. 2. P. 217–238.

Дата першого надходження рукопису до видання: 17.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 08.12.2025

Дата публікації: 30.12.2025